

Ulla Ehrensvärd – Pellervo Kokkonen – Juha Nurminen

Mare Balticum

The Baltic – Two Thousand Years

Otavi Helsinki John Nurminen Foundation Helsinki

English translation Philip Binham

Main Photographer: Kaius Hedenström

Planned and produced by
John Nurminen Foundation, Helsinki

3rd edition

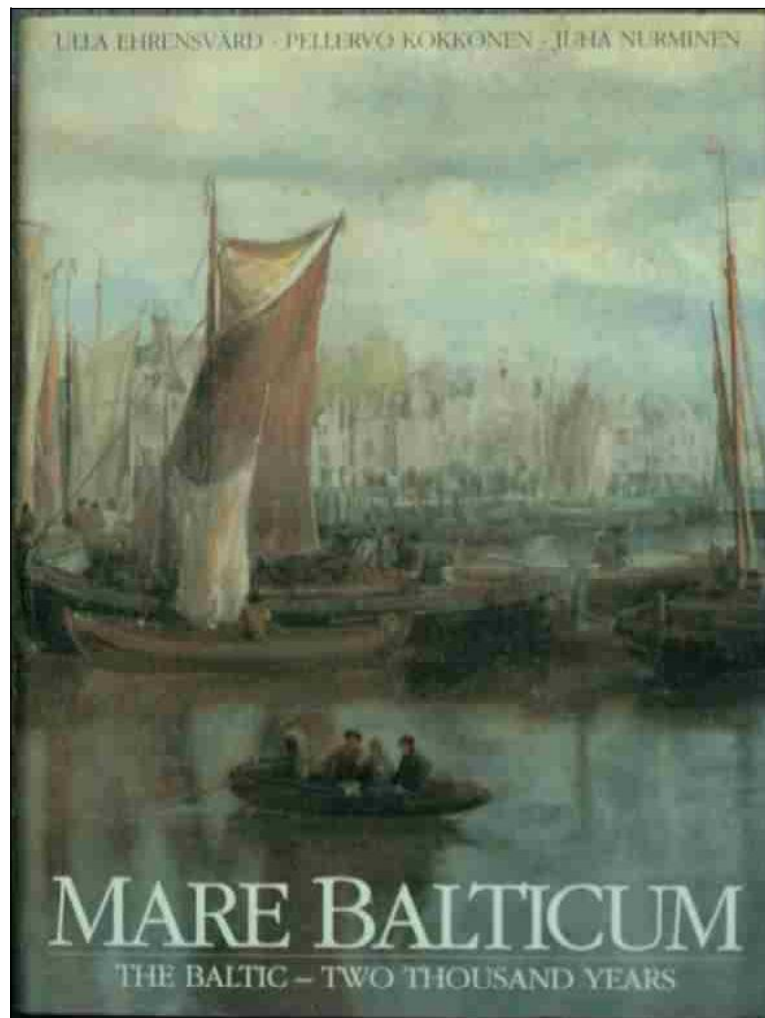
Copyright © 1995

John Nurminen Foundation, Helsinki

Otava Printing Works

Keuruu, Finland 1999

ISBN 951-1-13994-0

CONTENTS

(Comment by editor of this document. The titles of the main chapters without page numbers, although included in the table of contents, are not in the text itself, therefore they are set here in square brackets. Their subchapters, by the same author, are left-justified in the following table; included small articles by Juha Numminen are right-justified and –in opposite to the original table-of-contents –located at its place in an overall consecutive page numbering)

<i>Title</i>	<i>Author</i>	<i>Pg.</i>
Acknowledgements		5
THE BALTIC - AN IMAGE	Matti Klinge	10
[MARE BALTICUM - CULTURAL CROSS-SWELLS]	Ulla Ehrensvärd	
Baltic Sea- Inland Sea		12
Baltic geophysics and hydrography		15
Ancient boats		16
World as a globe		17
Mare Balticum, Sinus Codanus, Ostsee		18
Wind-rose and compass		24
The Baltic - a Closed Sea. Mare liberum - Mare clausum		26
Connections with Ancient Mediterranean lands		28
Mediterranean connections with the Baltic		29
Vikings on the Road to the East		31
Viking ships		32
Viking road to the East		35
The Varangian Sea in Arab cartography		37
Missionary work, trade and piracy		41
Black Heads		44
Hanseatic League and Teutonic Knights		48
Hansa cog		50
Hansa connections		52
Lübeck - Hanseatic Queen		56
Sailing directions and Island books		60
Baltic sailing routes of the Middle Ages		62
Fishing		68
Portolans		70
Projection of sea charts		82
Sounding		84
Carta Marina and Carta Gothica		85
Hulk		88
Flotage		96
The oldest school of astronomy in the North		98
Goniometry and latitude		102
Sea marks		108
Harbour equipment		110
Dutch pioneers		112
Flute		116
Grain trade		123
Johan Månsson's Sea Book and Chart		124
Navigation skills in the Baltic		127
Baltic work-horses		131
The Gulf of Bothnia and the Staple Constraint		132

Tar trade		135
Mining products		139
Sweden and Denmark as rivals		140
Compass and magnetic phenomena		146
Sea Atlas of Gedda and von Rosenfeldt, 1695		148
Ship building		156
[SPECULUM NAUTICUM - BALTIC MIRROR]	Pellervo Kokkonen	
Speculum nauticum - birth of charting and early Baltic cartography		161
Longitude and measurement of time		164
Square-rigged ships		166
Coastal defence		174
Focus of charting shifts eastward		177
Galley		180
Farmer sailing ventures		184
Rusaja Charts the Baltic		188
Marine salvage and diving Operations		192
Manufacture of instruments		198
Measurement of speed		201
Canals		202
Sweden's charting development projects and charting of archipelagoes		206
Mail conveyance		215
Private or public cartography?		216
Lighthouses		222
Timber		227
Winter conditions in the Baltic		228
Average winter maximum ice cover		231
State cartography becomes established		232
Merchant burghers' sailing ships		236
Steam vessels		244
[NAVIGATION, SHIPS, TRADE AND SEAFARING]	Juha Numminen	
	<i>[see above]</i>	
[APPENDIX]		
Sweden's struggle for mastery of the Baltic	Ulla Ehrensvärd	248
Battles at sea	Erik Wiltol	250
Historic wrecks	Juhani Grönhagen	256
Index map for charts and maps		261
List of maps, charts and pictures	Nils-Erik Raurala	263
Bibliography		277
Index of persons		284

INDEX MAP FOR CHARTS AND MAPS

[click to enlarge](#)

16th cent. 17th cent. 18th cent. 19th cent.

The numbered box on the reference map indicate which area of the Baltic Sea the old maps in the book describe. The consecutive numbers refer to the list of maps, which gives the identification information. The maps can be found in the book, according to the page numbers.

List of Maps, Charts and Pictures

No.	p.	Author	Title etc.
BALTIC CARTOGRAPHY			
1	(p. 19)	Polybius (c. 201-120 B.C.)	Extract from a partly lost historical work by Polybius in which he describes the period covering 220-146 B.C. According to him, Pytheas of Marseille (4th Century B.C.) made a voyage to Northwest Europe and apparently reached the Norwegian coast - Thule. (KrA)
2	(p. 40)	Idrisi (Al-Idrisi), Muhammad ibn Muhammad (1099-c.1166)	World (1154/1161, Sisy). MS, 1456. Nuḥḥat al-mustaḥq fi' ḥtiraq al-afaq ["Delight of him who wishes to traverse the regions of the world"]. Bodleian Library, Oxford - Facsimile. (JNS)
3	(p. 46)	Kong Valdemar Sejrs (1201-41) Jordebog	Beskrivelse af sejladsrute fra Utlengi i Bleking til Reval, Codex ex-Holmensis A 41, n. 1300, MS. (Rigsarkivet, Copenhagen)
4	(p. 47)	Haldingham (de Bello), Richard of	The Hereford Mappa Mundi. MS, c.1280. Hereford Cathedral. Facsimile. (JNS)
5	(p. 26)	Swart, Claudius Claussøn (Clavus) (b.1388)	Hac descriptio et tabula editae sunt a quodam Claudio Cymbrico, 1427, Rome. MS, K laudios Ptolemaios (A.D. 87-150): Geographia, 1427: one of the oldest Latin language MS editions, the so-called Nancy Codex. (Bibliothèque Municipale de Nancy, Nancy)
6	(p. 72/73)	Viladestes, Meia de	"Meia de Viladestes me fecit in ano MCCCXIII" [Sea chart from the Baltic to the Niger]. 85x115 cm, MS, Catalan, 1413. (BN, Cartes et Plans, Res. GE AA 566)
7	(p. 19)	Ptolemaios, K laudios (A.D. 87-150) - Nicolaus Germanus, Donis	MAPPAMUNDI INSCULPTUM EST PER JOHANNES SCHNITZER DE ARMSSHEIM 44x55, Ulm, 1482. Cosmographia. Claudii Ptolemaei viri Alexandrini Cosmographie octavus et ultimus liber Opus Donni Nicolai Germani secundum Ptolemeum finit. Anno MCCCCLXXXII, (HYK, A E Nordenskiöld collection No. 199:1)
8	(p. 74/ 75)	(Cantino, Alberto)	Carta da Navigar, MS, 1502, 102 x 218 cm. 3-sheet, hand drawn and coloured chart, author unknown, dedicated to Duke of Ferrara. Facsimile. (Biblioteca Estense, Modena)
9	(p. 60)	Mauro, Fra (d.1459) - Bianco, Andrea	Mappae mundi. Diam. 183 cm, Murano, Venice, c. 1446-48. Facsimile. (Bibl. Marciana, Venice)
10	(p. 91)	Waldseemüller, Martin (1470-1521)	Carta Marina Navigatoria Portugallen Navigationes Atque Totius Cogniti Orbis... 133.5 x 248 cm, Strassburg, 1516. Facsimile. (JNS)
11	(p. 76/ 77)	Hörnem, Lopo - Reinel, Pedro - Holanda, António de	No.29 L.I: A zores. 61x118 cm, Lisbon, MS, c. 1519. MILLER Atlas. (BN, Cartes et Plans, Rés. GE DD 683, GE AA 640)
5			
12	(p. 94/ 95)	Magnus, Olaus (1490-1557) - Lafreri, Antoine	CARTA MARINA ET DESCRIPTIO SEPTENTRIONALIVM... ANNO DNI 1539 VENECIIS... OLAVS MAGNVS. GOTVS LINCOPEN. 53 x 79 cm, Venice, 1572 (KB)
13	(p. 132)	Magnus, Olaus	"HIC FABRICATVR NAVES" - CARTA MARINA... 1539/72. (Detail)
14	(p. 156)	Magnus, Olaus	"P här blir många skepp byggda och de sammanfogas med rensenor emedan man ej har järnspikar". Olaus Magnus Gothus: AIN KVRZE AVSLEGVNG VND VERKLE-rung der neuen Mappen von den alten Goettenreich vnd andern Nordlenden... in Venedig nach Christi geburt 1539. Facsimile. (NER)
15	(p. 228)	Magnus, Olaus	"A havet fryser ofta till så att folket kan åka slåde på isen och rida och se på sjöfolket, som seglar i öppna havet, och till och med ta för sig för att fara i kapp med dem" Olaus Magnus Gothus: AIN KVRZE AVSLEGVNG... 1539. Facsimile. (NER)
16	(p. 55)	Magnus, Olaus	"Om sillen". 5.2 x 11.2 cm, Roma, 1555. HISTORIA OM DE NORDISKA FOLKEN... FÖRFATTADT AF OLAUS MAGNUS GOT HUS ÅRKEBISKOP I UPSALA, SVEA OCH GÖTA RIKES PRIMAS... ROMA MDLV Tjugonde boken. Kap.28. (KrA)
17	(p. 84)	Magnus, Olaus	"Om de norska hafskusternas omålliga djup". 5.2 x 11.2 cm, Roma, 1555. HISTORIA OM NORDISKA FOLKEN... AF OLAUS MAGNUS... ROMA MDLV Andra boken. Kap. 12. (KrA)
18	(p. 113)	Anthoriszoon, Cornelis (1499-1557)	CAERTE van Oostlant. 70 x 96 cm, Antwerp, 1543 /1560. Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel. Facsimile (KB)
19	(p. 17)	Münster, Sebastian (1489-1552)	ALTERA GENERALIS TAB. SECVNDVM PTOL. 25 x 34 cm, Basel, 1544/1552. COSMOGRAFIA... Basel, M.D.LII. (JNY 67)
20	(p. 27)	Zell, Heinrich - Münster, Sebastian	Prüssen 9.3 x 13.3 cm, Basel, 1542/1550/ 1559. COSMOGRAPHIAE universalis Lib. VI... BASILEAE APVD HENRICHVM PETRH. MENSE MARTIO, ANNO SALVTIS M.D.LIX. (HYK, A E Nordenskiöld collection 156:101)
21	(p. 160/ 161)	Hörnem, Andreas (1570-1599)	World, MS, 10 sheets, 150 x 294 cm, Antwerp, 1559. (BN)
22	(p. 24)	Gastaldi, Giacomo (c.1500-1565) - Ruscelli, Girolamo (1504-1566)	CARTA MARINA NVOVA TAVOLA. Venice, 1561, 18 x 25 cm. La geografia di Claudio Tolémaco... Venetia, M.D.LXL. (JNY 69)
23	(p. 89)	Ptolemaios, K laudios	SCHONLADIA NVOVA. 29.5 x 21 cm, Venice, 1561/1562. Geographia Cl. Ptolemaei Alexandrini Olim a Bi libaldo Pirckheimherio traslata...redacta a Iosepho Moletio Mathematico...Venetiis, apud Vincentium ValgrisiuM DLXII. (JNS)
24	(p. 78/ 79)	Desliens, Nicolas	"Planisphere". 27 x 45 cm, Dieppe, c.1566. (BN, Cartes et plans, Res. Ge D 7895)
25	(p. 85)	Unknown master	"Ein schön Lied, von Störtzebecher, und Gödische Michael...". Wood engraving ornamenting title

			page of printed German broadsheet, 1566. (KrA)
26	(p. 65)	Porcacchi, Tommaso (1530-1585)	DESCRITZIONE DELL' ISOLA DI GOTLANDIA. 10.2 x 14.1 cm, Venice, 1572 (?). L'Isola Più Famose del Mondo... Venetia MDLXXIII. Sculp.Porro, Girolamo. (KrA)
27	(p. 120/121)	Borough, William (1537-1598)	The Passage from London to Wyborow [Viipuri, Finland]. MADE BY MR.W.B[OROUGH] 72 x 96 cm, London, c.1580, MS, vellum, whole hide. (NMM)
28	(p. 115)	Waghenaer, Lucas Jarszoon (1533—1606)	Het wterste ofte Oosterste deel van de Oester Zee... 33.1 x 51.4 cm, Leiden, 1583. Spieghel der Zeevaerd, Leyden, Anno M.D.LXXXV. Vol. II:11. (JNS)
29	(p. 114)	Waghenaer, Lucas Jarszoon	1583 Vniverse Europe maritime eiusque navigationis descriptio. Generale Paschaerte van Europe, soe verre die Zeekusten ende Navigatien streckende zijn, geprachtizeert Doer Lucas Inasz Wagenaar va Enchusee... Ioannes à Doetecum. F. 39.0 x 55.8 cm, Leyden, 1583/4. Teerste Deel van de Spieghel der Zeevaerd... Anno M.D.LXXXIII. (HYK, A E Nordenskiöld collection 296:1)
30	(p. 108)	Waghenaer, Lucas Jarszoon	Corte onderrichtinghe vanden Falsoene... Teerste deel van de Spieghel der Zeevaerd... Anno M.D.LXXXIII. (HYK, A E Nordenskiöld collection 296.)
31a	(p. 66)	Hayen, Aelbert	Van mueden tot steden Is die koers N.W. ters N. Ende van steden rot drakeren tonnen - N. ren O...(KVEBECK-SCHAGE)
31b	(p. 67)	Hayen, Aelbert	ONDER NARVEN IS GOEDE REEDE OP. IZ faen ende onder Wafssonnet... (REVEL-HAAPSEEL). [A rutter from Reval to North Sea]. 27.5 x 29.5 cm (2x), MS, Amsterdam, c.1586. Costas del Mar del Norte M. (Biblioteca Nacional, Madrid, MS Res. 237.)
32	(p. 98)	Ens, Gaspar Lorchensis - Jordan, Marcus	Hec tabula synopsis exhibet totius belli Suecici, pugnarum imprimis navalium et calamitatum in mari perceptarum, ut suis locis notatum vides. Hafnia Hie naues reparantur et extruuntur sequenti post naufragium ad Gotlandi am hyeme. Dariel naves 7. Bornsholmian emissæ a 19. Suecicis exceptæ Superantur, capto Admiralio Iacobo Brockerhusio, et alijs 3. precipuis 30. Maij. Anno 1563. Conflictus in quo Admiralus Danicus Harbardus Trulle vulneratur, ex quo vulnere paulo post Hafniæ moritur, 1565. Pugna, in qua capto Admiralio Baggio magna Magelosa perit incendio. 1564. 30. Maij. Conflictus in quo Admiralus Danicus Bilde perit. 1567. Pugna Naufragium exercitus Danici in quo ferè 7000. Armator, et naves ferè ons cum tormentis perierunt. Perijt antem inter reliquos Cos. Lubecensis D.Bartholom. Tinappel Ao. 1566. die 28. Julij. Etsi autem Rex Daniæ tantum naufragium est passus tamen paulo post maiorem dassem mari commisit, eamq(ue), adversus hostem edu... Anno eodem 65. captus est Otto Ruhe Admiralus Danicus et ab vtraq(ue), parte multæ naues sunt clepressæ in quibus fere millia hominum interierunt. Recuperatio Insulæ Oeseliæ et arcis Arnsburg. Anno 1584. Frankfurt, 1593. RERUM DANICARVM... GASPARI ENS LORCHENSIS... M.D.XCIII. (KB)
33	(p. 145)	Ens, Gaspar Lorchensis	Exercitus Suecorum à Rege fugalus prope Helmstadium. Navalis Suecorum cum Daris conflictus
			inter Oelandiam et Gotlandiam, vbi Admiralus Danicus Franciscus Bilde aenea glande obruncatur. Helmstadium Oelandia. GOTLANDIA. Frankfurt, 1593. RERVM DANICARVM... GASPARI ENS LORCHENSIS... M.D.XCIII. (KB)
34	(p. 105)	Tycho Brahe (1546-1601)	TOPOGRAPHIA INSULAE VENUSIAE VULGO HVENNA DICTAE. Original 12.4 x 12.4 cm, 1596, Ven. Tycho Brahe: Astronomiæ instauratæ mechanica, Wandesburgi, 1598. Facsimile. (NER)
35	(p. 45)	Unknown master	VISBIA GOTHURUM. 36.2 x 48.7 cm, Cologne, 1583. Braun, G. & Hogenberg, F. CIVITATES ORBIS TERRARUM, Vol. V No.39, Coloniae, 1572/1598. (JNS)
36	(p. 83)	Wright, Edward (1558-1615)	World Chart. 6.8 x 11.7 cm, London, 1599/ 1610. Certaine ERRORS IN NAVIGATION, Detected and Corrected By Edu. Wright With Many additions that were not in the former edition as appeareth in the next pages. Printed by Felix Kingto at London. 1610. (HYK, A E Nordenskiöld collection 720 : 1)
37	(p. 100)	Müller, Anton	DANZIG. 1600, MS. (KrA, Stads- och fästningsplaner: Tyskland: Danzig.13.)
38	(p. 86/ 87)	Agricola, Nicolas	Tabula prima Civitatum littoratum ad mare Balticum conditatum (Wittenborgen-RVGIA Insula-Oyker-mündae). Jera- politanus 15. Julij 1614 Rugen. MS. (KB)
39	(p. 141)	De la Gardie, Jakob (1583-1652) - Örnehufvud, Olof Hansson	Plante äff staden Nowgarodt i Rysland med befästning ... Jacob de la Gardie... den 16. Julij Anno 1611. MS. (KrA, Sveriges krig: 1:24)
40	(p. 170)	Köringsfels, Tobia	Carte von dem neuen Schiffeshafen in dem Divinastrom zu Riga. MS, Riga, 1655. (KrA, Utländska kartor, Östersjöprovinsemå, Stads- och fästningsplaner, Riga, Nr. 1a.)
41	(p. 118)	Colom, Arnold (1624-1668)	De Sondt en Belt uyt gegeven door Arnold Colom op het Water - COPPENHAVEN. 54.8 x 62.9 cm / 9.4 x 13.6 cm, Amsterdam, 1659 (?). ATLAS MARIN, Ou MONDE MARITIME... AMSTERDAM. (HYK, A E Nordenskiöld collection 53:4.)
42	(p. 142)	Unknown master	Pillau at Frisches Haff; one of the Prussian custom stations. MS, water-colour, 1627/29. (KrA, Sveriges krig: 1: 133.)
43	(p. 168)	Streng, Anders Månsson (c. 1590-1644)	Affrijtning öffwer Björneborgz seghtatz, ut och in. MS, Björneborg/Pori, 1640 (?) (KrA, Finska handritade kartor, Åbo & Björneborgs län, Björneborgs socken, No.I. Band 43. No 2.)
44	(p. 143)	Oxenstierna, Axel (1583-1654) - Kirstenius, Johan Peter	Segelation von Riga, Rewd nach Jungfru Sundt. Saltz See. MS, 1630s-40s. (KrA, Finska handritade kartor: Åbo & Björneborgs län. Västanfjärd sn.I.)
45	(p. 124/125)	Månsson, Johan (d.1659)	Den Stormecktigste Drottningh, Drottningh CRISTINA Sueriges Giöthhes och Wendes Drottningh Storfürstinna till Finlandia Hertiginna vthi Estlandh, Carelen, Bremen Verden. Stetin, Pommæren, Casuben, och Wenden, fürstinna till Rugen fru Ofuer Ingemannlandh och Wismar wår Memåvigste Drottningh ahr Dette Pass Cort öfuer Oester Siöön på Det underånigste Dedicert äff Johan

Månsson alder Styrman. Segismundus von Vogell fecit. 44 x 84 cm, Stockholm, 1645. En Kärt Underwising På Sjöfarten I Öster Sion, 1644. (MKH, Irtokartat. Facsimile.)

46 (p. 84) Månsson, Johan En Kart Underwising På Sjöfarten I Öster Sion, 1644. Title page. (MKH, Irtokartat.)

47 (p. 49) Merian, Matthäus (1593-1650) KONINGSBERGA. Frankfurt am Main, 1645/1663. Topographie, Frankfurt am Main, 1663. (JNS)

48 (p. 82) Dudley, Robert Sir (1574-1649) Carta particolare della entrata del mare Botrico ò Boddico... cli Europa Carta XXXXIII. Florence, 1646, 48.3 x 37.4 cm. DELL' ARCANO DEL MARE, Firenze, 1646, Vol. III:47. (JNS)

49 (p. 92) Staude, Johannes SCIAGRAPIHA CIVITATIS STRALSVDNENSIS POMERANIA 1647. SERENISSIMA E ET, POTENTISSIMAE PRINCIPI ac DOMINAE DOMINA E CHRISTINA E, VECORVM, GOTHORVM, WANDALORVMO REGINA MAGNAE PRINCIPI FINLANDIAE, DUCI ESTONIAE, CARELIAE, INGRIAE O DOMINAE... Johannes Staude Agrimensor. MS, 1647. (KrA, Stads- o. fästningsplaner, Tyskland, Stralsund.249.)

50 (p. 153) Biure, Petter, vice for Captain Petter Gedda PLAN af Wisby Stadt... A.o 1652. MS, Visby, 1652. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor, Litt. XVII: 15.)

51 (p. 101) Zeiler, Martin (1589-1661) - Merian, Matthäus The Younger (1621-1687) Ichnographia Urbis SLESVICI Anno 1655. 10.7 x 25.6 cm, Amsterdam, 1655. REGNORVM DANIAE & NORWEGIAE, ut & Ducatum SLESVICI & HOLSATIAE, REGIONVMQUE Ad ea spectantium, DESCRIPTIO NOVA. AMSTELODAMI, Apud AEGIDIVM JANSSONIVM VALCKENIER. 1655. (HYK, AE Nordenskiöld collection 311:11.)

52 (p. 134) Zeiler, Martin - Merian, Matthäus the Younger HAFNIA. 10.6 x 12.9 cm. Amsterdam, 1655. REGNORVM DANIAE & NORWEGIAE ut & Ducatum SLESVICI & HOLSATIAE...AMSTELODAMI, Apud AEGIDIVM JANSSONIVM VALCKENIER, 1655. (HYK, A E Nordenskiöld collection 311:6.)

53 (p. 122) Janssonius, Jan (1588-1664) Pascaert Vande OOST-ZEE... 4.3 x 54.5 cm, Amsterdam, 1657. HET VYFDE DEEL De GROOTEN ATLAS, AMSTELODAMI, Apud Joannem Ianssonium, 1657. (JNS)

54 (p. 144) von Rosenfeldt, Werner (1639-1710) Wismars Havn och Inlopp. MS, 1658. (KrA, Kungsboken, 132.)

55 (p. 148) Strömcrona, Nils Werner von Rosenfeldt. Copper engraving, 1693. (JNS)

56 (p. 105) Resen, Peder Hansen (Resenius, Petrus), 1625-1688 - Husman, Johan HELSINGÖER OC KRONEBORG Aar 1660 -A CRONEBORG B STALLEN C Ny TOLBOED D NyHAFV E E MATZ MARTENSONS E DAVID LVFTES G GAMMEL TOLBOED H TySKE KIRCK E i DANSKE KIRCKE. København, 1660/1677. ATLAS DANICUS DICATUS AUGUSTISSIMO MONARCHAE CRISTIANO V. ANNO M.DC.LXXVII. (KB, Kartavd. AF 928.)

57 (p. 104) Resen, Peder Hansen - Husman, Johan Schagen SCHAVENTIA. København, 1660/ 1677. ATLAS DANICUS... ANNO M.DC.LXXVII. (KB, kartavd. AF 928.)

58 (p. 146) Blaeu, Joan (1596-1673) Tabula indicans nomina 32 Vertorum. ATLAS MAIOR, SIVE COSMOGRAPHIA BLAVIANA... Vol. I. AMSTELAE DAMI, MDCLXV. (HYK, A E Nordenskiöld collection 24.)

59 (p. 119) Seller, John (d. 1697) A GENERAL CHART of the NORTHERNE NAVIGATION Discribed by John Seller, William Fisher, John Colson, James Atkinson, John Thornton, Francis Lamp Sculp. 44 x 55 cm, London, 1675. John Seiler: Atlas Maritimus... London, 1675. (JNS)

60 (p. 185) de Wit, Frederick (1610-1698) Totius EUROPAE Littura Novissimo edita. Pascaert vertoonende alle de Seeusten van EUROPA... 49.5 x 88.7 cm, Amsterdam, 1675. Atlas without title page, Amsterdam, 1675/1688. (JNY)

61 (p. 106) Rudbeck, Olof The Elder (1630-1702) ET NOS HOMINES Dionijs. Padt Brugge Sculps. Upsalae. 43.8 x 24.7 cm, Uppsala, 1679. TAFLORELLER TABULAE TIL OLAUS RUDBECKS ATLANTICA. Upsala 1679. (HYK, A E Nordenskiöld collection 257.)

62 (p. 42/ 43) Wolff, Jeremias RIGA METROPOLIS LIVONIAE. Augsburg, 1680s copper engraving. (KrA, Top. planscher: Balticum: Riga.)

63 (p. 169) von Buhrmann, Gerhard (1653-1701) Special Hydrographisk Charta utsatt Ystad Redd och Strandh till sina Grunds och Dingheets Beskaffenheet Gerhard Burmann. MS, Ystad, 1689. (KrA, Stads- och Fästningsplaner, Ystad Nr. 6.)

64 (p. 163) Forssell, Lars Larsson (d. 1697) Geographisk Afritjningh öfver Labborgs Lähns Östra = och Västra Delhs Skiärh Gårdh, afmärk Anno 1690 Lars Forssell. MS, 1690. (KrA, Sjökarteverket, Litt.D:88, Nylands skärgård)

65 (p. 149) Gripenhielm, Carl Swenske Skiär-Gården ifrån Stockhom till Waxholm, Sand-Ham Dalaröön och Öhmöön. MS, Stockholm, 1691. (Lantmäteriverket, Forskningsarkiv, Gävle, A. Stockholm län, A4)

66 (p. 151) von Rosenfeldt, Werner Hydrographisk Wäxande gradecharta af ÖSTERSIÖN och KATTIGAT i llijten form sammandragen W.v.Rosenfel - et P.Gedda Ao. 1692 - CARLSRONA - N.Ström Sculps. NAVIGATION en / Eller Styrmans-Konsten Til Ungdomens Nyttä wed Kong. Amiralitetet, Författat äff Vice Ammiralen / Wällborne Herr WERNER von ROSENFELDT... STOCKHOLM... M.DC.XCII. (KrA)

67 (p. 171) Dahlbergh, Erik Förklarings öfver Bokstäfverne och Nummrorna... utaf Kristiansö... Bornholm MS, 30 x 40 cm. (KrA, Danmark, Kristiansö N.2.)

68 (p. 136) Gedda, Petter (1661-1697) - Gerritsen, Henrik (Siöhielm) Wäxande Grad-Charta Öfver NORRE-BOTTN Innehållandes alle Cousterne ifrån GEFLE och ÅBO ätt op till Tärneå, af de bästa Geometriskä Charter så wäl som hans Kong: Maj:its till Sverige för detta Ammirals Sal: Herr Hindrich Gerdtsen Siöhielms Particulier Beskrifningar, med fljigt Sam:andragen och aftecknat med Kongh: Maj:s Privilegiö på 10 Åhrs tijd Af Petter Gedda A:o 1695. 52.5 x 58.5 cm, Amsterdam, 1695. General Hydrographisk CHART-BOOK öfver ÖSTERSIÖN, och KATTEGATT... Äff PETTER GEDDA Styrmans Capitein och Directeur öover Lotsriet under Hans Kongl. Maj. i Sverige. j/AMSTERDAM, Hoos (J. Robijn) 1694/1695. (KrA)

69 (p. 154) Gedda, Petter Special Passcharta öfver een Deel af ÖSTER-SIÖÖN. Begymandes ifrån Elsnabben ätt utwysa

70	(P. 38)	Gedda, Petter	Stockholms-skärgården... af Petter Gedda A:o 1695. 53x57.5 cm. Amsterdam, 1695. General Hydrographisk CHART-BOOK öfver ÖSTER-SIÖN... J'AMSTERDAM, 1694/1695. (KrA)
71	(p. 150)	Sörensen, Jens, Sökortdirektor, "Den danske hydrografis fader"	Special Passcharta Öfwer een Deel af ÖSTER-SIÖN. Nembl: den FINSKA-BOTTEN... af Petter Gedda A:o 1695. 51.8 x 57.7 cm, Amsterdam, 1695. General Hydrographisk CHART-BOOK öfver ÖSTER-SIÖN... J'AMSTERDAM, 1694/1695 (NER)
72	(p. 55)	Olearius (Ölschläger), Adam (1599-1671)-Rothgeister, Christian	NOTEVRG- Grundis Von Noteburg. 10.0 x 14.1 cm, Hamburg, 1696. Des Weltberühmten ADAMI OLEARII... HAMBVRG, Anno M DC XCVI. (HYK, A E Nordenskiöld collection 612: 4 T.)
73	(p. 39)	Olearius, Adam-Stahl, Jacob-Rothgeister, Christian	REVALIA - REVELN. NERVA - Ivarnagorad. 11.7 x 34.4 cm, 11.7 x 34,4 cm, Hamburg. 1696. Des Welt-berühmten ADAMI OLEARII... HAMBVRG, Anno M D XCVI. (JNS)
74	(p. 54)	Unknown Russian cartographer	Novgorod by the river Olhava [Volkhov]. MS, C.1655 (Russian State Archives of Military History, Inv. No. 162/95: F16 op.I Ed.Ir No.387, Moscow)
75	(p. 137)	Unknown cartographer	Hernösands Stad. MS, Hernösand, 1740s. (KB, Kartavd. handr. Vol.5. Svensk Tullatlas: Herrösand.)
76	(p. 21)	Rudbeck, Ol of the Younger	"Baltick", 1701, Stockholm. Nora Samolad sive Laponia Illustrata, 1701, Stockholm (KB)
77	(p. 183)	Eldbergh, Carl	Hydrographisk Charta öfwer Lilla och Stora RÄGER-WyK med Dess rätta Situation. Sant bottnens kvalitet och diupleek; efter undfångne Ordres med flyt affattat och beskrefven uti Julii Månadh Anno 1705 af Carl Eldberg. MS, 1705. (KrA, Sjökarteverket. Hydrografiska kartor: Litt.G:17.)
78	(p. 90)	Wallin, Göran	Tom. 1.Pag.j 48. En Haxe från Mustasaari. MS, 1707. Jöran Wallins resor. Linköping. (Linköpings stifts- och landsbibliotek/Bild-Punkten, Linköping)
79	(p. 133)	Unknown cartographer	Charta öfwer DROGDEN, FLINT-RÄNNAN och SUNDET ifrån Falsterbo reef til Hallands Wäroö förfärdigad wid Lots kortort 1709 etc. MS (detail), 1709. (KrA, Sjökarteverket)
80	(p. 190)	Unknown Swedish prisoner-of-war	Prospect af Petters Burg... [St Petersburg and residence of tsar Peter I, Katharinenhof]. Water-colour, Sankt Petersburg. c.1710. (KrA, Stads- och fästningsplaner: Ryssland)
81	(p. 196)	Unknown cartographer	KARTA Öfver en del af Cronstads inlopp och Redd, med derpå till arkars liggande Eskadren af 14 Linje Skepp och fyra Fregatten under befäl af Contre Amiralerne Borissov, Krouse samt Capitain med Brigadiers Rang Balubin. MS, 1710/1720. (KrA)
82	(p. 178/179)	Unknown Russian officer	"Gangut" (Hangöudd) den 27. Juli, 1714. MS, 1743. (KrA, Sveriges krig: 13:89)
83	(p. 188)	Strömcröna, Nils (1664-1740)	Efter en Lübecks Skeppares muntliga berättelse, är denna Charta öfver Revels bukten opritat med

11

84	(p. 189)	Strömcröna, Nils	det derwid befintlige Defensions Wäret för Hamnen, dock utan Scala. Carlscrona den 3 Januarii A:o 1721. ad mandatum Nils Ström MS, 1721. (KrA, Stads- och fästningsplaner: Östersjöprovinserna: Reval)
85	(p. 19D)	Strömcröna, Nils	Rent concept ifrån Wilnäs... mot Borgå Farwatten till hagenäs sundet wid Helsingfors aftaget 1723... af Nils Ström (Drumsöön-Helsinge näs-Degeröön). MS, Helsingfors, 1723. (KrA, Sjökarteverket, Litt.D. No.36)
86	(p. 177)	Kullenberg, Mårten	Special Hydrographisk Charta öfver RVJRET och REDDEN utan för Slottet wid staden ÅBO. Peylat, plichtat och aftaget uti Julii Månad A:o 1724. af Nils Ström ÅBO-SLOTT. Special Hydrographisk Charta öfver Inloppet till Hamnen och Redden wid NYSTAD... uti Augusti Månad A:o 1724. af Nils Ström MS, 1724. (KrA, Sjökarteverket)
87	(p. 181)	Norris, Sir John (Fourweather Jack) (1660-1749) - Bowen, Emanuel (n.1702-1767)	Hydrographisk Carta öfwer Slupz Hammaru På Retusari, med dess teckningar A:o.1724. hoc Fecit M Kullenberg. MS, Retusaari [Kronstadt], 1724. (KrA, Stads- och fästningsplaner, St. Petersburg)
88	(p. 182)	Unknown master - Norris, Sir John	A Draught of the PASSAGE of STOCKHOLM from LANDSORT to SUDERARMEN with the remarkable Rocks & Islands sea-ward. Note the Pricket Line with the Soundings shows the Passage The Hon.ble Sr John Norris came through with His Majesty's Fleet under his Command the 20 & 21 of August 1721... London, 1721/ 1723/1728. A compleat sett of new charts containing the North-Sea, Cattagatt, and Baltick ... by Sr John Norris, Kt. Admiral of the Blew, etc., London, 1728. Printed for Thomas Page, William and Fisher Mount, at the Postern on Tower Hill. Engraved Em. Bowen. (KB, Kartavd., SAF 43.)
89	(p. 182)	Kneller, G.	Linie of Battle. The Suffolk to Lead with y starboard & y Monmouth with Larb. Jachs - Linie De Bataille tillhopa med in Engelske. (Furusunds leden, Söderarms farwattn, Arholma farwattn, Norr-Telgeleden). MS, Stockholm 1721. (KrA, Kungsboken, No.12.2)
90	(p. 204/205)	Unknown cartographer	Sir John Norris, Kt. Admiral of the Blue, etc. London, c.1720. Oil painting. (Atlantis)
91		Removed	Plan der Ladogaischen Canals mit seiner umliegenden Situation und denen dazu gehörigen Plans und Profils derer Schleussen und Wasser Leutungen: Explication Der Ladogaische Canal ist Ano 1718 angefangen und Ano 1730 angebauer und navigable worden... MS, 1730 or later (KrA, Top.kartor. Ryssland: Bd 34: III.)
92	(p. 193)	Hauswolff, Karl Fredrik	Skeppholmen och Kastellholmarna samt vattnen kring dessa... MS, Stockholm, 1736. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor, Litt. IX:23.)
93	(p. 214)	Maupertuis, Pierre-Louis Moreau de (1698— 1759)	CARTE DES TRIANGLES FORMÉS PAR LES OPERATIONS GEOMETRIQUES DE MESSRS DEL'ACADEMIE ROIALE DES SCIENCES le long du fleuve de TORNEÅ depuis le 65 deg 50 min jusques au 66 d 48 mi de Latitude Septentrionale. Les mois De Juillet, Août, et Septembre

12

94	(p. 163)	Kullenberg, Mårten	1736. (KrA, Sverige, Topkartor: XXV: 1.) Special Carta öfwer HELSINGFORS Inlopp Hamn samt redcl... under expeditionen med Dubla Chaloupen putzwegg Åhr 1739 af M Kullenbergh. MS, Stockholm, 1739. (KrA, Sjökarteverket, Litt. D. No.40.)
95	(p. 57)	Seutter, George Matthäus (1678-1757)	GRUNDTRISS der KAYSERLICHEN und des HEIL. RÖM. REICHS FREYEN STADT LUBECK herausgegeben von MATTH. SEUTER KAYSERL. GEOGR. in AUGSBURG. LUBECK. Augsburg 1740s. (KrA, Stads- och fästningsplaner: Tyskland: Lübeck. 5.)
96	(p. 233)	Unknown cartographer - Mayer, Andreas	Hydrographisch Situation Carte von Alle die Varwägen zwischen GREIFSWALD & STETTIN..., 1744, (eastern part). MS, Stettin, 1744. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor, Litt. H:12)
97	(p. 195)	Borel, P. - Prohorov, A.	A.I. Nagajev. (Eesti Meremuseum, Tallinn)
98	(p. 200)	Nagajev, Aleksei Ivanovitsh (1704-1786)	Baltiskago morja sinusa Finskago ot Sankt Piterburga i Nevskih ustei do Biorke zunda ...i Vyborskoj zalivy... Narva... Admiraltseikoi Kollegi Flota K apitanom Aleksejem Nagajevym. MS, Sankt Peterburg. 1739/1746. (KrA, Topkartor. Rysland: Bd 34: 27 b.)
99	(p. 200)	Nagajev, Aleksei Ivanovitsh	Karta morskaja okuratnaja Soderzhashisheja vsebe thast Finskih tak nazvajemyh Aspö (Aspö) gadam ill perkel sther [Perkeleen saari]... ispravlena i sotshinena Flotam Kapitanom Nagajevym; Gridoroval Georg Unfersaht. 1748 godu. 25. 54x78 cm, Sankt Peterburg, 1748. Morskija tshastnyja karty Korelskih i Finlandskih beregov ot Sanktpeterburga do Stokgolma... Admiraltseikoi Kollegi pri Tipografi Morskago Shjhetrnago Kadetskago Korpusa, 1803 goda. (MKH, Merikartastot, K 26: 11.)
100	(p. 174)	Arenius, Olof	Fältmarskalken, Grefve Augustin Ehrensvärd. Stockholm, 1756. Oil painting. (Atlantis)
101	(p. 215)	Ehrensvärd, Augustin (1710-1772)	"Segelslup på Ålands hav" [på den så kallade Påstvägen ifrån Stockholm öfver Ålands Haf til Finland]. MS, 1747, ink & wash. A Ehrensvärd : Anteckningar under en resa i Finland 1747. (KB)
102	(p. 210/211)	Hahn, Jonas	Carta uti mindre bestik, öfver hela ytra Skären Längst til siös utanför Inloppen til Abborfors och ORREGRUNDEN vid DEGERBY samt PELLINGE, och SÖDER-SKÄREN, Med hela Sträckningen af Cousten från Högländ och Finska Aspön att intill Mielön utanför Helsingfors... Åhr 1748 af Jonas Hahn. MS, Helsingfors, 1748. (KrA, Finska handr. kartor: portfölj 32: 2.)
103	(p. 191)	Unknown cartographer	Hydrographisch Charta öfver Farvattnet och Redden vid PETERSBURG Hrån Björkö Sund genom Cronstadt och Neva Ström, Ladoga Canalen, Ladoga Sjön och Wolkov Ström till Staden Stora Ladoga. MS, St. Petersburg, 1740s/1750s. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor: Litt. G: 3.)
104	(p. 197)	von Lüberas, Ludwig - Nagajev, Aleksei Ivanovitsh	KARTA MORSKAJA SPETSIALNAJA: Na Alands Gaf i Lamelandsjija shherys okazariem vnihi forvaterov morskikh sobrana iz svhetsih morskikh i pokoinago Generala fon Ljuberasa galehnyh marsrutnyh i Landsmeterskih shvetskikh kart sotshina po Ukazu Jēja imperatorskago velitshestva Flota Kapitanom Aleksejem Nagajevym. 1753 goda. 54 x 99 cm, Sankt Peterburg. 1753/1757.
105	(p. 175)	Ehrensvärd, Augustin - Wijnblad, O.J.	Morskija tshastnyja karty Korelskih i Finlandskih beregov ot Sanktpeterburga do Stokgolma... 1803 goda. (MKH, Merikartastot, K 26: 4.) General Plan till en Fästning och Place d'Armes anläggandepå Fasta Landet vid Helsingfors stad tillika med Brobergets befästande (No.10). MS, Sveaborg, Helsingfors, 1767. (KrA, Finska handritade kartor)
106	(p. 97)	Jacobsz [Theunis, Lootsman], Jacob (d. 1679) - Mount, Richard	The Channell of ABBO or UTTOY: A Chart of STOCKHOLM Leith. 43 x 52 cm, London, 1675/c.1750. (JNS)
107	(p. 213)	Wallman, Chr. Ulrik	Charta öfver SUNDET, som visar skilnaden emellan Ryska Chartan och underteknads Mätning Chr.U.Wallman. MS, 1765. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor: Litt. III: 17: 2 Öresund)
108	(p. 171)	Lous, Christian Carl (1724-1804) - Lous, A.	Special Misvisende Søe Kaart At sejle Fahrmandet ind paa Helsingørs Rehd om Natte Tider efter de 3de nye anlagde Fyre paa Saedlanske Wallen. A large Draught of the Passage of the Sound, wherein the Variation is not allowed, to serve for sailing in night with the assistance of the 3 new Lights on the Coast of Sjaelland. En special Miswysend Zee-Kaart oover... Dette Kaart eer paa General Commerce Collegie Foranstaltning saaledes af mig undertegnede opmaalt og forfattet samt end wiidere paa Kongelig Bekostring til Trykken befordret. Kiøbenhavn 1771 A. Lous Commandeur Capitain i Søe Etaten... Grav: og Trykt af LG.Wirkler paa Fridrics Waerck. Køberham, 1771. (KrA, Sjökarteverket. Atlaser, Fol. Danmark. 4: A. Lous)
109	(p. 165)	Zegolström, Gustaf	GOTHLANDS Belägenhet förestäld genom röda tekningen, sådan som den finns i Strömcranska Sjökartet, Men Genom den gröna, huru Landet bör ändras till Latituder och Sträckning efter de Astronomiske Observationer, som derpå blifvit gjorde Åhr 1767. (KrA, Sjökarteverket, Hydrografiska kartor, Litt.XVII:5)
110	(p. 234/235)	Sayer, Robert (1725-1794) - Watson, George	A NEW AND CORRECT CHART OF THE GULF OF FINLAND... FROM THE MARITIME SURVEYS COLLECTED IN THE RUSSIAN ATLAS. Published by Command of the EMPRESS OF ALL THE RUSSIAS, with many Improvements from the Observation made By Cap.In George Watson... London Printed for Robert Sayer. 146 x 58 cm, London, 1778. The New Baltic Pilot, London, N.D. (JNS No. 2284)
111	(p. 202)	Rickel, L.H.B.	Plan der Gegen des Canals zwischen Rendsburg und dem Kieler Fiord gemacht im Jahr 1780 von L H B Rickel. MS, 1780. (KrA, Topkartor: Tyskland: Bd 21: R)
112	(p. 216)	Klint, Gustaf af (1771-1840)	Viceamiral, Generaladjutant, Informations-officer i sjövetenskaperna vid Krigsskolans Karlberg 1792-1813, utgivare av Sveriges Sjöatlas 1798-1827. Lithograph, Stockholm, 1792. (KrA)
113	(p. 218)	Klint, Gustaf af	Charta öfwer Svenska örlog-Flottans läge och utgång från Wiborgsyttra Redd telika med Kongl: Skärgårdss flottan samt Keiserliga flottans läge och Embaseringar 1790. MS, 1790. (KrA, Sveriges

			krig 17: 341)
114	(p. 240)	Brodde, Gustaf	Helsingfors XVI. 18 den 4. Maj 1793-Helsingfors XVI. 19 den 6.Julii. MS, Helsingfors, 1793. (KrA, Sjökarteverket, Nyländ D. No.2.58.)
115	(p. 238)	Det Kongelige Søe Kaarte Archiv	Kaart over BELTERNE og SUNDET med den forreste Deel af ØSTER-SÖEN udgvet 1799. (KrA)
116	(p. 207)	Gillberg, Carl Gustaf (1774-1855)	KARTA öfver STOCKHOLMSSKÄRGÅRD. Ritad af Carl G. Gillberg 1809. (KrA, Top. kartor: Sverige XXII:34)
117	(p. 176)	Sergejev, George G.	The View of Schwarzhof Water colour, 42 x 27 cm, Sveaborg, 1809/1811. (Russian State Archives of Military History, # 846, Inv. 16:21532, Pl.5., Moscow.)
118	(p. 146)	Depot de la Marine - Beilin, Jacques Nicolas et al.	CARTE DE LA MER BALTIQUE CONTENANT LES BANCS, ISLES ET COSTES COMPRISES ENTR L'ISLE DE ZELANDE ET L'EXTREMITÉ DU GOLFE FINLANDE... Carte de la RADE de DANTZIK. 62 x 91 cm, Paris, c.1789. Le Neptune Français, Neptune des cotes septentrionales d'Europe, Paris, 1789. (JNS)
119	(p. 147)	Klint, Gustaf af	KARTA ÖFVER DEN WESTRA DELEN AF FINSKA WIKEN AF Gust. af Klint STOCKHOLM 1809 (detail). 66 x 100 cm, Stockholm, 1809. Sveriges Sjö Atlas av Gustaf Klint, Stockholm, 1809. (JNS)
120	(p. 221)	Thersner, Ulric	Border at Tornio. MS (detail), 1810. (KrA, Top. kartor: Sverige XXV. 4.III.)
121	(p. 220)	Beautemps-Beaupré, Charles Francois (1766-1854), Sous-chef du Dépôt Général de la Marine, contre Amiral de France	PLAN DE LA BAIE DE LÜBECK Levé, Par Beautemps-Beauprée, Hydrographie de la Marine, Membre del' Institut de France, en 1811... en 1815. Vue de Travemünde -Vue de Neustadt. Atlas de la Mer Baltique, Paris, 1815 (?). (KrA, Top. kartor: Tyskland: Bd 16: A:a)
122	(p. 99)	Fyers, Captain - Harraden, LB.	KRONBORG. Drawn by Capt.n Fyers Royal Artillery. Engraved by I.B. Harraden London, 1810/1821. Colour lithograph. (KrA, Stads- och fästningsplaner: Danmark: Kronborg 19)
123	(p. 203)	Forssel, Carl Gustaf af (1783-1848) -Forssel, Jacob af	GENERAL KARTA ÖFVER GÖTA CANALEN FÖRESLAGEN TILL SAMMANBINDANDE AF WENERN och WETTERN med ÖSTERSJÖN på KONUNGENS allernådigste Befallning UTSTAKAD UNDER ÖFVER-STEN och RIDDAREN FRIH.re von PLATENS INSEENDE AF TH. TELFORD 1808..AF CARL och JACOB FORSSEL 1810. Graverad af Sam. Anderson Stockholm, 1810. (KrA, Sverige, Topographiska kartor XXI Nr. 17a)
124	(p. 224)	Klint, Gustaf af	KARTA öfver DAGÖ och ÖSEL med närbelägne kust af ESTLAND af Gust. af Klint Stockholm 1815. Gr. af C.F. Himberg 66 x 99 cm, Stockholm, 1815. Sveriges Sjö Atlas, Gustaf Klint, Stockholm (MKH, Merikartastot, K 44: 5)

125	(p. 206)	Martin, Johan Fredrik - Weimar Geographisches Institut	Ansicht von Stockholm Weimar, im Verlage des Geogr. Instituts, 1793/1815. (JNS)
126	(p. 147)	Spafarjev, Leonti Vasilevitch (1765-1845)	Karta Revel'skago rejda. (A Chart of Revel Roads..), Vid' Goroda Revelja s' Morja, 1820 (Del. C. Begrow, Sculp. N. Besmuzeff). 57 x 89 cm. St. Petersburg, 1822. Atlas Finskago zaliva/Atlas of the Gulf of Finland/...Mr. le General Major Spafarieff...-St. Petersburg L'armraute de la Marine Russe, 1822. (KrA, Sjökarteverket, Atlaser, Fol. Ry.6)
127	(p. 197)	Spafarjev, Leonti Vasilevitch	Tshast Ezelja - Tshast Kurlandskago Brega, Part of the Island of Esel - part of the coast of Courland / No.43 Juzhnyj mys Ostrova Ezelja - part of island of Esel. 72 x 58 cm, St. Petersburg, 1823. Atlas Finskago zaliva/ Atlas of the Gulf of Finland, St. Petersburg, 1823. MKH, Merikartastot, K07: 7.
128	(p. 219)	Öfverstyrelsen för Lots- och Båkinrättningen i Finland	Charta öfver INLOPPET till RAUMO Stads Hamn. Åbo Lotsfördering ordn. N.o.Å.139 / L. 307. MS, Rauma, 1800s (MKH, Työpökirustus, N.o 139/L.307)
129	(p. 223)	Biermann, J.P.	Die Leuchthürme; Arkona, Greifswald-Oie, Swinemuende, Inehöft, Riehöft, Hela, Neufahrwasser, Pillau Bruesterort, Memel. Gez. v.Bierman, litogr. Gest. v.Hasse. Gedr. v.Péetre. Preussen's See-Atlas, Berlin, 1841. (KrA, Sjökarteverket, Atlaser, Fol. Ty.72)
130	(p. 219)	Sarychev, Gavril	MERTORSKAJA KARTA FINSKAGO ZALIVA, OT GOGLANDA DO REVELJA S novishih opisei izdana Hidrografitsheskim Departamentom Morskago Ministerstva, 1850. 59 x 93 cm, St. Petersburg, 1850, (detail). (MKH, Merikartastot, K49: 9)
131	(p. 243)	Öfverstyrelsen för Lots- och Båkinrättningen i Finland, Helsingfors Lotsdelning	KARTA öfver RYSSKÄRS- Norra och Södra Farleder upprättad af Marine Lieutenant Lönneström År 1852 Scala 1:35377 Compassens Misvisning 8° 30' W. 38.5 x 33 cm, MS, Helsingfors, 1852. (MKH, Irtokartat, VII: 1432)
132	(p. 242)	The Hydrographie Office of the Admiralty - Sullivan, Bartholomew James (1810-1890)	BALTIC ÅLAND ISLAND. CHANNELS LEADING TO BOMARSUND SURVEYED BY CAPT:N B. SULLIVAN R.N.C.B. AND THE OFFICERS H.M.S.s LIGHTNING & ALBAN.1854. J.& C. Walker Sculpt. March 10th 1855. 93 x 62, London, 1855/1871. (MKH, Irtokartat, 2049)
133	(p. 225)	Read & Co.	A PANORAMIC VIEW OF THE SEAT OF WAR IN THE NORTH OF EUROPE... London: Published March 24th 1855 by Read & Co. (JNS)
134	(p. 243)	Kongl. Sjökartekontt. - Molander, A.	MECKLENBURGSKA BUGTEN STOCKHOLM 1863 Scala 1:200000 Constr. af A. Molander. Rättad till 1866. Gr. af VA. Dellinger. 69 x 102 cm, Stockholm, 1863/ 1866. (detail) Klint's Atlas efter nyare årgången. (MKH, Irtokartat, 0013)
135	(p. 245)	Ekebom, C.W.	KARTA öfver FINLANDS SÖDRA SKÄRGÅRD från WILLINGE-BORGÅ-PELLINGE utgifven År 1886 af K.G.EKEBOM - 1:72 000. Helsingfors F.Tilgmann Bok och Stentryckeri, Rättad 1894. 52 x 68 cm, Helsingfors, 1894. (JNS)
136	(p. 202)	Gaebler, Friedrich Eduard	Ostseeschleusen bei Holtenua - Hochbrücke bei Levensaua. Leipzig, 1898 (?). Schulwandkarte des

	(1842-1911)		KAISER-WILHELMKANALS mit bildlichen Darstellung der wichtigsten Teile desselben. Herausgeben von C.H.Hirt Gezeichnet von Ed. Gaebler Masstab 1:75.000. Kartograph. Verlagsanstalt von Georg Lang in Leipzig. (KSSM)
244	(p. 262)	Unknown cartographer	Baltic Sea and environs. Probably a Swedish manuscript original. 1550s-60s. Water colour, 33 x 45 cm. (Bibliothek Isaac Vossius (1618-1689), Universiteitsbibliotheek, Rijks Universiteit Leiden, Leiden)
245	(p. 141)	Schwengen, Georg von	The siege of Riga. MS. 1621. (Armémuseum, Stockholm)
246	(p. 145)	Wittmannsdorf, Hans von (?)	[The liberation of Johan, the Duke of Fintland from Gripsholm Castle in 1564]. MS, 1564. Geheimes Staatsarchiv, Preussischer Kulturbesitz, Berlin. (KrA)
248	(p. 64)	Anthorisz., Cornelis	Die Caerte van der See 1566. Title page, Amsterdam, 1566. (KrA)
<hr/>			
GENERAL HISTORY			
137	(p. 16)		Rock carving, about 1000 B.C. (Riksantikvarieämbetet, Stockholm)
138	(p. 36)		Gold coins from Ekerö, Uppland, Roman and Byzantine 400-500 A.D. (Historisk Museet, Stockholm, Sign. 47.)
139	(p. 33)		Picture stone, Nr. 295, Stenkyrka, Smiss I. (Länsmuseet, Gotlands Fornsal, Visby. Foto Raymond Hejström)
140	(p. 156)		Oseberg Viking ship, stern. (SSHM, Onumr. S, Foto Jahn Mörrby, SSHM)
141	(p. 33)		Oseberg Viking ship, rigged. (SSHM, Onumr. S, Foto Johan Jonson, SSHM)
142	(p. 32)		Viking ship. Gragon's head. (SSHM, Onumr.S., Foto Johan Jonson)
143	(p. 53)		"Seite aus dem lateinischer Kodex des lubischen Rechts, den die Stadt Tallinn im Jahre 1257 vom dänischen König Christopher I erhielt." (15 sheets) Parchment, 20,5 x 14 cm. (Tallinn Riiklik Keskariiv, TLA, f230, n1, Tallinn)
144	(p. 58)	Apengeter, Johann	Türzieher (Türklopfen) von Hauptportal des Rathauses. 64 : 63 cm, Lübeck, C.1340S/50S. bronze, school of Johannes Apengeter. (MKKHL, Inv. Nr. 1978/13)
145	(p. 56)	Unknown master	Heringsahn, Eichmasse für Heringstomen. 36.9 cm Höhe, 33 cm Durchmesser, Lübeck, 1469, Bronze, casting. (MKKHL, I.N. 2058 oder 2070)
146	(p. 51)	Hansestadt Danzig	Great seal of Hansa city Danzig. 15th Century.Facsimile.(KrA)
147	(p. 50)	Rode, Herman (vaikutti 1468-1504)	Kaupmeeste ja meresõitjate kaitsja Puha Nikolaus päästab laeva merehädal-istega. 114 x 64 cm, Lübeck, 1477-1482, polychrome on wood. Part of the church's main altar, the so-called wing altar, 348.5 x 632 cm. (Eesti Kunstimuseum - Niguliste kiriku)

148	(p. 55)		"Ius nautarum per civitates stagnales confirmation, 1482". (Hansische Schiff Ordnung Lübeck, 22. April 1482. Die von den Gesandten der wendischen Städte beschlossenen Artikel und Punkten). 28 x 21 cm vellum (Tallinn Riiklik Keskariiv, TLA, f.230, n1, sCm 17, Tallinn)
149	(p. 88)		Model of a Swedish hull, 1400s/1500s. (SSHM, Onumr.S., Foto Johan Jonson)
150		Removed	
151	(p.102)		Sea astrolabe, copy of an instrument, 16th cent. (SSHM, C 200.455S, Foto Johan Jonson, SSHM)
152		Removed	
153	(p. 108)	Goeteeris, Antoris - Hondius, Henricus [Hendrick] (1597-1651)	REVEL. Amsterdam, 1619. Regiones Sveciae, Ruslandiae et Moscoviae Ant. Gout. Fec. Hagae-Com: Henr. Hondius Excud: 1619. (Linnamuseum, TLM 5121, Tallinn)
154	(p. 58)	Hemssen, Hans von (nachweisbar 1600-1673)	Gerichtssitzung im ehemaligen Ratssaal 1625. (MKKHL - Foto Wilhelm Castelli 1901-1984)
155	(p. 24)	Mallet, Alain Maresson (1630-1706)	"fig. 65. P. 185" [Compass and Windrose]. Description de l'Univers... ,Paris, 1683. (JNY)
156	(p. 83)	Mallet, Alain Maresson	DV GLOBE TERRESTRE FIGURE LXVIII. CARTE DV MONDE DE MARC PAVL. CARTE DV MONDE DE JACQVES CASTALDO. CARTE DV MONDE DE MIGVEL LOPEZ TOME I.N. Description de l'Univers..., Paris, 1683. (JNY)
157	(p. 102)	Rosenfeldt, Werner von	Cap.5. Om Högdmäningen Nödwendigt för en Styrman att kunna taga högden Stockholm, 1693. NAVIGATION / eller Styrmans-Konsten... Författat aff Vice Amiralen / Wallborne Herr WERNER von ROSENFELDT... STOCKHOLM... M.DC.XCIII. (HYK)
158	(p. 156/157)	Rålamb, Åke Klasson	Tafel. Skepps-Byggerij. Stockholm, 1694. (Rålamb, Å.) Skeps Byggerij Eller Adelig Öfnings Tionden TOM Medh behörige Kopparstycken. STOCKHOLM... År 1695. (KrA, Fortifikationsbibliotek)
159	(p. 44)		Mustpeade vennaskonna laeva- pimace. Scale model, wood, painted, 17th Century; under the gun ports figures of Black Heads' Brotherhood members, and on either side of cabin structure a painting of Reval. (Linnamuseum, TLM 4574, Tallinn)
160	(p. 117)		Model of a Dutch flute 17th cent. (SSHM, C 200.339 S 660, Foto Johan Jonson, SSHM.)
161	(p. 194)	Creite - Machin, Thomas - Pontific	Tab. XXIV. Fig.I., Fig.II & Fig.III. Das so genante kamel oder Schifs = Licher wonit zu Amsterdam die befrachten Schiffe über den Pampus gebracht werden. Wie das Schiff von zweyen kamelen mit demen tauen gefället er hoben und getragen wird. Fig.IV. Machine da durch Schiffe und güther aus der See zuerheben wie solches zu Genua gelsen. Leupold, THEATRUM MACHINARIUM oder Schau-Platz der Heb-Zeuge... Leipzig, 1725. (KrA)

162	(p. 199)	Compass Workshop of St. Petersburg Admiralty College	Ship's compass. 18.5 x 18.3 x 12.1 cm, Sankt Peterburg, c. 1700-1725. (The Hermitage Museum, St. Petersburg. Peter the Great's Large cabinet - Memorial collection, ERTh-1199)
163	(p. 9)	Richter, A.	Schiffer. Dresden, 1735. Fäsch, Johan Rudolph: Kriegs-Ingenieur-Artillerie und See-Lexicon, Dresden, Leipzig, 1735. (KSSM)
164	(p. 199)	Ekström, Daniel (1711-1755)	Tab.II. Ekströms geografiska cirkel, 1750, Stockholm Kongl. Svenska Vetenskaps-ACADEMIENS HANDLINGAR, för månaderna Januarius, Februarius och Martius, År 1750. Varande Praeses Herr. DANIEL EKSTRÖM, Matematisk Instrument-Makare. (Kungliga Vetenskapsakademien, Centrum för vetenskapshistoria, Stockholm; Foto Lars Falck, Stockholm)
165	(p. 167)		Frigate, 74-canons, full-rigged. Drawing by Jacob Hägg to "Göta Lejon" built 1745. 116 x 135 cm, Stockholm, 1897. (SSHM, Onumr.S Tackelritning, 039/96; Foto Jahn Mörrby, SSHM)
166	(p. 135)	Unknown master [A.D.S]	Tiertillwerckningen, A.D.S. Del, I.H.S. Sculps. Aboae. Junelius: Tiertillwerckningen i Österbottn, Abo, 1747 (KB)
167	(p. 127)	Hauswolff, Carl Friedrich	THEORIEN Af NAVIGATION eller StyrmansKonsten... Författat af CARL FRIEDRICH HAUSWOLFF, Commendeur-Capitaine wid Kongl. Amiralitetet och Riddare af Kongl. Maj:ts Swerds-Orden... STOCKHOLM... 1756. (JNY)
168	(p. 25)	Hauswolff, Carl Friedrich	Om Paraller - eller Ost - och West-Seglingen efter wärande Chartans Egenskap, Stockholm, 1756. Hauswolff, C F: THEORIEN Af NAVIGATION eller Styrmans-Konsten... STOCKHOLM... 1756. (JNY)
169	(p. 159)	af Chapman, Fredrik Henrik (1721-1808)	Pojama [Pohjanmaa], full-rigged. Drawing. MS, 1760s. (KrA, Marinens ritningr, Omslag 80:IV.f.6.)
170	(p. 174)	Geele, Erik	Sveaborg [Tvenne turuma-fartyg för öppen vind länsa in genom sundet mellan Skanslandet och Gustavsvärd] Water colour, Sveaborg, Helsinki, c.1760. (KB)
171 a, 171 b	(p. 123 + 131)	Lohrmann, Friedrich Anton - Deisch, Mateus	a. "River Mollawa and Zuraw (the Crane), „Warehouses on the banks of Mollawa". 27.5 x 38 cm (2x), Danzig, 1765. (NER)
172	(p. 69)	Schreber, Daniel Gottfried	Tab. VIII Fischgerät. Leipzig, 1773. Schauplats der Künste und Handwerke.. Zwölfter Band, Leipzig u. Königsberg (KSSM)
173	(p. 110)	Gosselman, Christian	"Utsigt af Kongl. Örlogsskepps Warfvet... Carlskrona", water colour, Karlskrona, 1782. (SSHM, C 200.114S Tavla Ö11259; Foto Jahn Mörrby, SSHM)
174	(p. 158)	Pasch, Lorens the Younger	Fredrik Henrik af Chapman (1721-1808), oil painting 1772, Stockholm, Gripsholm (SSHM, C 200.035 S Tavla Ö 5362; Foto Jahn Mörrby, SSHM)
175	(p. 186/ 187)	Hobard, Wil.(?)	"Schepen geneerd onder een toren". 75 x 125 cm, Holland, c.1780, oil painting (detail). (JNS)

19

176	(p. 180)		Russian galley taken at Ruotsinsalmi, Svensksund 1790. Modl. (SSHM, C 200.339S; Foto Björn Hedin, SSHM)
177	(p. 199)		Lodestone, St. Petersburg, c.1790. (JNY)
178	(p. 180)	Schultz, Johan Tietrich	"Galären Kalmar den 4. november 1788 under ankarlättning på Twäremünde [Tvärminne] redt för att segla in till Åbo". 45 x 67 cm, oil painting, 1788/90. (Rosenberg No. 7, Statens konstmuseer, Stockholm)
179	(p. 216/ 217)	Schultz, Johan Tietrich	"Bataille vid Svensksund den 9 och 10 Juli då den Svenska Skärgårdsflottan under Konungen eget befähl erovraue 55 ryska fartyg". Oil painting, 1792. (SSHM, C 200.031S tavl. Ö.3935; Foto Björn Hedin, SSHM)
180	(p. 159)	af Chapman, Fredrik Henrik - Ringheim, Fredrik	No. II. af VI Plancher. Batterie Transport Fartygets Inredning. Carls Crona, d. 6 Junii, 1799. F.H: Chapman. Ritad av Fredrik Ringheim. Karlskrona, 1799. Facsimile. (Atlantis)
181	(p. 192)		"Wanha herra" ["Old gentleman"] 18th cent. Finnish diving suit. (Raahen museo, Raahen. 1987:2031 Cl.)
182	(p. 193)	Cooke, Charles. - Lodge, John (fl. 1754-1796)	"Hydraulic Engines.. Fig. 27." [Halley's diving bell and helmet]. Royal Encyclopedia, London, by C. Cooke, 1809 (?). (JNY)
183	(p. 82)	Cary, George (d. 1830) - Cary, John, Sr. (c.1754-1835)	CARY'S NEW TERRESTRIAL GLOBE DELINEATED From the best Authorities extant; Exhibiting the late Discoveries towards the NORTH POLE. London 1811. 45 cm, London, 1811, English type without compass. (JNY)
184	(p. 223)	Brodd, Pehr Gustaf	(Lighthouse.) Fyr profil. Bjelklage A. Bjelklage B. MS, 41 x 30.5 cm, Helsingfors, 1820/30. (MKH, 5012045 Pohjapiirustus: 221.)
185	(p. 127)		Pinnkompass [traverse board] "Georg Wilhelm, Riga", 19th cent. (SSHM, C 200.434S; Foto Johan Jorson, SSHM.)
186	(p. 109)	Grönberg, underlöjtnant	Ritning till ett sjömärke att uppföras på den Westra af Kobbarklinterne. Ålands Lotsfördelnings kontor den 18. Maj 1... T.f. upplysningsman Underlöjtn. Grönberg. Kopierad af Underlöjtn. Bartram. 32 x 23 cm, MS, 19th cent. (MKH, 5012045 Pohjapiirustus: 221.)
187	(p. 246)		Carved wood Sternboards of sailing ships wrecked off the Estonian shores of the Baltic Sea. 19th Century, of Estonian, Finnish, Swedish and British ships. (Eesti Meremuseum, Tallinn)
188			Deadeye or Dead-Man's-Eye. 1800s. Finnish. (JNS)
189	(p. 127)		Sand-glass; 1/2 hour, frame of wood. - Sand-glass; 1/4 hour, frame in gilded metal. English, 19th cent. (JNY)
190	(p. 173)	Gatty, James (?)	Ship's barometer with adjusting screw in polished mahogany case. London. 19th cent. (JNS)
191	(p. 103)	Hansen, IN.	Octant, signed N. Hansen. Danish (?), 19th cent. (JNY)

20

192	(p. 146)	Barrow, Henry	Azimuth Compass, signed No.584 Henry Barrow & Co. 26 Oxendon Str. London. 19th cent. (JNY)
193	(p. 201)		Handlog, Finnish, 19th cent. (JNS)
194	(p. 84)		Lead and leadline with reel, Finnish, 19th cent. (JNY)
195	(p. 247)	West, J.G.	Station Pointer, signed J.G. West & Co. Fleet Str. London. 19th cent. (JNY)
196	a, 196 b (p. 131 + 69)	Burrell, J	a. "Fishermen" (detail; Dutch tjak). b. "Piscatory people". 75 x 125 cm, oil painting, English, 19th cent. (JNS)
197	(p. 239)	Petersen, Jacob (1774-1855)	Frühe Verbindung Kiel - Kopenhagen Der raddampfer Fredrik VI. Water colour, Kiel, 1830. (KSSM)
198	(p. 167)		Schiffsmodell "Adler von Lübeck". 160 cm Höhe, 210 cm Breite, Holz, Bindfaden, Leinwand, Lübeck, 1838. (MKKHL)
199	(p. 203)	Mayer, A.	ÉCLUSES DE TROLLHATTAN, VUE PRISE DU BAS. 32.5 x 45.5 cm, Paris, 1842/1852. Gaimard, Paul: VOYAGES EN SCANDINAVIE, EN LAPONIE AU SPITZBERG ET AUX FERÔE DENDANT LES ANNÉES 1838, 1839 ET 1840. SUR LA CORVETTE LA RECHERCHE COMMANDÉE PAR M. FABVRE Lieutenant de vaisseau... DE M. PAUL GAIMARD, Président de la Commission Scientifique du Nord, Paris, 1852. (JNS)
200	(p. 110)	Mayer, A.	MACHINA A MATER DU PORT DE CARLSKONA. 32.5 x 45.5 cm, Paris, 1842/1852. Gaimard, Paul: VOYAGES..., Paris, 1852. (JNS)
201	(p. 139)	Knutson, Johan (1816-1899)	TYKO. 16 x 24 cm, Dresden, 1845. Lith. u. Druck v. Adler u. Dietz in Dresden. (NER)
202	(p. 212)	Petersen, Ludwig Heinrich (1806-1895)	"Tallinna sadam". Lit. av M. Kriegsmänn nach d. natur gez v. L.H. Petersen in Reval Kolor. lito, c. 1850. (Linnamuseum, TLM 5121, Tallinn)
203	(p. 247)		Telescope, signed D.C. & Ltd. Tel. Sig. MK VI 7955 O.S. 717. G.A. English, c.1850. (JNY)
204	(p. 103)	Hughes, H.	20th Century sextant signed by H. Hughes & Son of London. English, c.1850. (JNY)
205	(p. 17)	Joslin, Gilman - Cobley, Charles	IMPROVED GLOBE, BOSTON 1852, New York. H. 82 cm, Boston, 1852. (JNY)
206	(p. 229)	Meyerheim, W.	"The ice-bound port". 65 x 95 cm, oil painting, 1870, detail: [The Marketstall on shore]. (JNS)
207	(p. 229)	Hägg, Jacob	"Kanonbåten 'Gunhill' bogserar en skonare". Water colour, Stockholm, 1872. (SSHM, Onumr.S., Tavia; Foto Johan Jonson)
208	(p. 201)	Andree, Richard et al	Fig. 199 Das Loggen. Leipzig, 1875. Dr. Richard Andree, Dr. Julius Engelmann, Schiffskapitan Albert Schück und Julius Böllner: Der Weltverkehr und seine Mittel, Leipzig, Berlin, 1875. (KSSM)
209	(p. 57)	Andree, Richard et al	Fig. 10 Lübeck. Leipzig, 1875. Dr. Richard Andree, Dr. Julius Engelmann, Schiffskapitan Albert Schück und Julius Böllner: Der Weltverkehr und seine Mittel, Leipzig, Berlin, 1875. (KSSM).

210	(p. 241)	Broling, Gustaf	"EXPRESS". 42 x 33, oil painting, Harko, 1879 (?). (Hangon Museo, Harko)
211	(p. 228)	Unknown Finnish artist	"EXPRESS (II) satamassa". 28 x 38.5 cm, oil painting, 1890s. (Hangon Museo, Harko)
212	(p. 186)	Sundman, Gösta	Pl. XXX Strömming - Haili. Helsingfors, 1893. Suomen Kalat Finlands Fiskar The fishes of Finland målade efter naturen af drawn and coloured from life by GÖSTA SUNDMAN med text af with text by Dr. O.M. REUTER E.O. Professor Helsingfors, 1893. (Cecil Hagelstam, Helsingfors)
213	(p. 68)	Sundman, Gösta	Pl. XVIII Salmo Salar - Lohi. Helsingfors, 1893. Suomen kalat..., 1893-(Cecil Hagelstam)
214	(p. 68)	Sundman, Gösta	Pl. XII Gädde - Hauki. Helsingfors, 1893. Suomen kalat..., 1893. (Cecil Hagelstam)
215	(p. 111)	Driczenetz, S.	"Zuraw Gdanski" [the Gdansk Crane]. 60 x 86 cm, Gdansk, 1897, oil painting (detail). (JNS)
216	(p. 97)	Saltzman, Carl (1847-1923), professor	Lotsenübernahme bei bewegter See. 53 x 91 cm, Berlin, um 1900, Öl auf Leinwand. (KSSM)
217	(p. 244)	Schmidt-Hamburg, Robert (1885-1963)	Frachtdampfer "Glückauf" der Rendsburger Reederei Zerssen am Eisenbahndamm Hamburg, 1900, Öl auf Leinwand. (KSSM-Elfriede Fuhrmann, Kiel)
218		Removed	
219	(p. 184)	Hägg, Erik	Roslagsskutor ("Rospiggar") i Stockholms Skärgård. 90 x 140 cm, Stockholm, oil painting, 1907. (Owned by Civilingenjör Einar Egnell/ Direktör Bertil Egnell, Marstrand). E Hägg: Under sejl, Nr.2, Köbenhavn. (JNS)
220	(p. 164)	Tiede	Marine Chronometer, signed Tiede Berlin 1910s., Berlin. (JNY)
221	(p. 117)	Hägg, Erik	"Bevaebnet kompagniskib paa Elvsborgfjorden, omkr. 1640". 160 x 300 cm, Stockholm, 1922, oil painting. E Hägg: Under sejl, Nr. 2, Köbenhavn. (JNS)
222	(p. 166)	Hägg, Erik	"Den svenske Ostindiefarer 'Finland' i Orkan paa Atlanterhavet den 24. Januar 1770". 160 x 300 cm, Stockholm, 1922, oil painting. E Hägg: Under sejl, Nr. 2, Köbenhavn. (JNS)
223	(p. 227)	Rissalo, Arvo (1895-1970)	"Parrunajoa Rauman satamassa 1920-luvulla" [Shaving in Rauma harbour in the 1920s.] 55 x 87 cm, Rauma, 1951, oil painting. (JNS)
224	(p. 237)	Bock, Adolf (1890-1968), professor	"Kuunari-laiva ULJAS" [The schooner ULJAS (= Valiant)]. 50 x 70 cm, Helsingborg, 1954, oil painting. (JNS)
225	(p. 20)	Malmund, Lars-Erik (s. 1919)	"Östersjön". 20 x 24 cm, Helsinki/Ekenäs, 1984, oil painting. (JNS)
226	(p. 34)	Norman, Jan	"Burial mounds at Birka under snow". (Riksantikvarieämbetet, Stockholm. Foto av Bengt A. Lundberg)
227		Removed	
228	(p. 59)	Hedenström, Kaius (b. 1943)	"Anno 1535 Schiffer-Gesellschaft". [Das Haus der Kapitäns Gilde in Lübeck ist bis heute vollständig erhalten geblieben. Die Kapitäne unter der Schutzherrschaft der hl. Anne und der Bruderschaft des hl.

			Nikolaus machten daraus ein Hospiz für "arme Seeleute"], Lübeck, 1995.
229	(p. 30)	Hedenström, Kaius	Amber. Helsinki, 1995. (Pikku-Venäjä, Svetlana Leskinen, Helsinki)
230	(p. 123)	Hedenström, Kaius	Windrills in 1800s. Saaremaa, Estonia. 1993-
231	(p. 109)	Hedenström, Kaius	Caim, Rödsjär, Rödhamn, Åland, 1800-luku. 1979.
232	(p. 96)	Hedenström, Kaius	Landmark or "båk" (beacon), Jungfruskär. 1985.
233	(p. 63)	Hedenström, Kaius	Abandoned boat, Jungfruskär. Skiftet, 1985.
234	(p. 22/ 23)	Hedenström, Kaius	Ice field, panorama from Kihti waters. Skiftet, 1987.
235	(p. 230)	Hedenström, Kaius	Spring ice, Helsinki caisson. Helsinki 12.4.1994.
236	(p. 209)	Hedenström, Kaius	Farmer coastal ship [votive ship], Ruhnu Uus Kirik, Ruhnu, Estonia. 1993.
237	(p. 208/ 209)	Hedenström, Kaius	Storm, Åland, 15.7.1987.
238	(p. 43)	Hedenström, Kaius	Kuressaare Castle, Saaremaa, Estonia, 1993.
239	(p. 223)	Hedenström, Kaius	"Houbjere mäde 1877 monteeriti Prant-sumaal Le HavreT's valmistatud metallidetailidest tuletorn". Ruhnu, Estonia. 1993.
240	(p. 162)	Hedenström, Kaius	Gulf of Riga shallows, Ruhnu, Estonia, 1993.
241	(p. 129)	Hedenström, Kaius	Archipelago Sea. 1991.
242	(p. 12/ 13)	Hedenström, Kaius	Outermost rocky islets of Brändö. 1987.
243	(p. 287)	Stuart, Carl Magnus	Windrose [Ystad], 1698. (KrA)
247	(p. 34)		Picture stone, Nr. 153, Klinte 5, Huminge I. (Länsnuseet, Gotlands Fornsal, Visby. Foto Raymond Hejström)

Abbreviations Used

BN	Bibliothèque Nationale, Paris
HYK	Helsinki University Library, Helsinki
JNS	John Numinen Foundation, Helsinki
JNY	Juha Numinen's private collection, Helsinki
KB	The Royal Library, Stockholm
KrA	The Royal Military Archives, Stockholm

KSSM	Kieler Stadt- und Schifffahrtsmuseum, Kiel
MKH	National Board of Navigation, Chart collections, Helsinki
MKKL	Museum für Kunst und Kulturgeschichte der Hansestadt Lübeck, Lübeck
NER	N-E. Raurala's private collection, Helsinki
NMM	National Maritime Museum, Greenwich, London

Bereitgestellt durch:

Studienstelle Ostdeutsche Genealogie
(insbes. Pommern und Pommerellen)
der vorm. Forschungsstelle Ostmitteleuropa an der Universität Dortmund

Leiter:
Klaus-Dieter Kreplin, zum Nordhang 5, D-58313 Herdecke
Tel. [49] (0)2330 - 974294
E-mail: kdkreplin@studienstelleog.de